

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Kód materiálu:	VY_32_INOVACE_19_HOSPODARENI_STATU		
Název materiálu:	Hospodaření státu		
Předmět:	Občanská výchova	Ročník:	9.
Časová dotace:	1 hodina	Datum ověření:	25. 1. 2013
Jméno autora:	Mgr. Karolina Guzdková		
Klíčová slova:	Stát, ekonomika, hospodaření, trh		
Výchovné a vzdělávací cíle:	Seznámit žáky s hospodařením státu a se základními pojmy		
Rozvíjené klíčové kompetence:	K učení		
Anotace, metodický list:	Zopakujeme si se žáky vše, co víme o hospodaření a o ekonomice státu. Rozdáme pracovní listy. Žáci přečtou text a odpoví na otázky. Kontrola s celou třídou.		
Použité zdroje:	<i>Dnešní finanční svět</i> . Praha:TERRA-KLUB,o.p.s., 2011.str.20-21,24.		

PRACOVNÍ LIST

Hospodaření státu

Stejně jako jednotlivec, domácnost či firma, musí i stát fungovat tak, aby byl schopen krýt své výdaje dostatečným objemem příjmů. Zároveň stát působí na blaho svých obyvatel a vytváří podmínky pro konkurenceschopnost firem v rámci světové ekonomiky.

Bilance příjmů a výdajů státu se nazývá státní rozpočet. Spolu s rozpočty obcí a krajů je součástí systému veřejných rozpočtů. Podíl státního rozpočtu na veřejných rozpočtech je však dominantní, činí zpravidla více než 70 %. Státní rozpočet, jehož základním příjmem jsou daně, slouží k financování veřejných statků a k přerozdělování příjmů. Do veřejných statků, které jsou kryty státním rozpočtem, patří národní obrana, vnitřní bezpečnost, státní správa, základní vzdělání, zdravotní péče nebo sociální služby. Přerozdělování najdeme ve výdajích rozpočtu pod názvem transfery. Jedná se o platby zvyšující nebo zahrnující příjmy některých občanů. Nejvyšší podíl na transferech mají starobní důchody a sociální dávky. Převyšují-li výdaje státního rozpočtu příjmy, jedná se o rozpočtový schodek (deficit). Důsledkem kumulace rozpočtových schodků dochází k zadlužení státu, který může vyústit až v jeho platební neschopnosti a ve výjimečných případech až vyhlášení státního bankrotu. Tomu se předchází půjčkou od mezinárodních organizací (Mezinárodní měnový fond, Skupina Světové banky, EU) při splnění přísných podmínek (snížení platů, důchodů a jiných výdajů).

Celkový podíl veřejných výdajů na hrubém domácím produktu země udává, jaký podíl z vytvořeného HDP je přerozdělován prostřednictvím veřejných rozpočtů. V posledním století se podíl ve většině zemí zvyšuje kvůli rostoucím cenám veřejných statků a sociálního pojištění. Negativní příčinou růstu může být ale neefektivnost veřejného sektoru (např. bujení byrokracie). Zahraniční dluh zemí světa udává celkovou výši státních i soukromých dluhů země u zahraničních osob či institucí.

OTÁZKY K TEXTU:

1. Na co působí stát?

.....
.....

2. Co je to státní rozpočet?

.....
.....

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

3. Co je základním příjmem státního rozpočtu a k jakému financování slouží?

.....

.....

.....

4. Vysvětli pojem deficit.

.....

.....

5. Kdy je vyhlášen státní bankrot.

.....

.....

6. Kdo udává zahraniční dluh?

.....

.....

DOKÁŽEŠ SPRÁVNĚ SPOJIT NÁZVY POJMŮ S JEJICH VÝZNAMEM?

INFLACE	Pokles cenové hladiny v ekonomice
BARTER	Rozdíl mezi prodejní a nákupní cenou daného zboží či služby
NABÍDKA	Zahraniční měna v hotovostní podobě
POPTÁVKA	Forma směny, při níž se vyměňuje zboží a služby za jakékoliv jiné zboží a služby
VALUTA	Pravidlo měnového systému, dle kterého jsou hotovostní peníze v oběhu kryty zlatem a jsou také kdykoli za zlato směnitelné
DEFLACE	Projev vůle kupujícího nakoupit určité množství zboží nebo služby za stanovenou cenu.
ZLATÝ STANDARD	Projev vůle výrobce nebo dodavatele nabídnout určité zboží nebo službu za stanovenou cenu
MARŽE	Pokles kupní síly peněz projevující se růstem cen